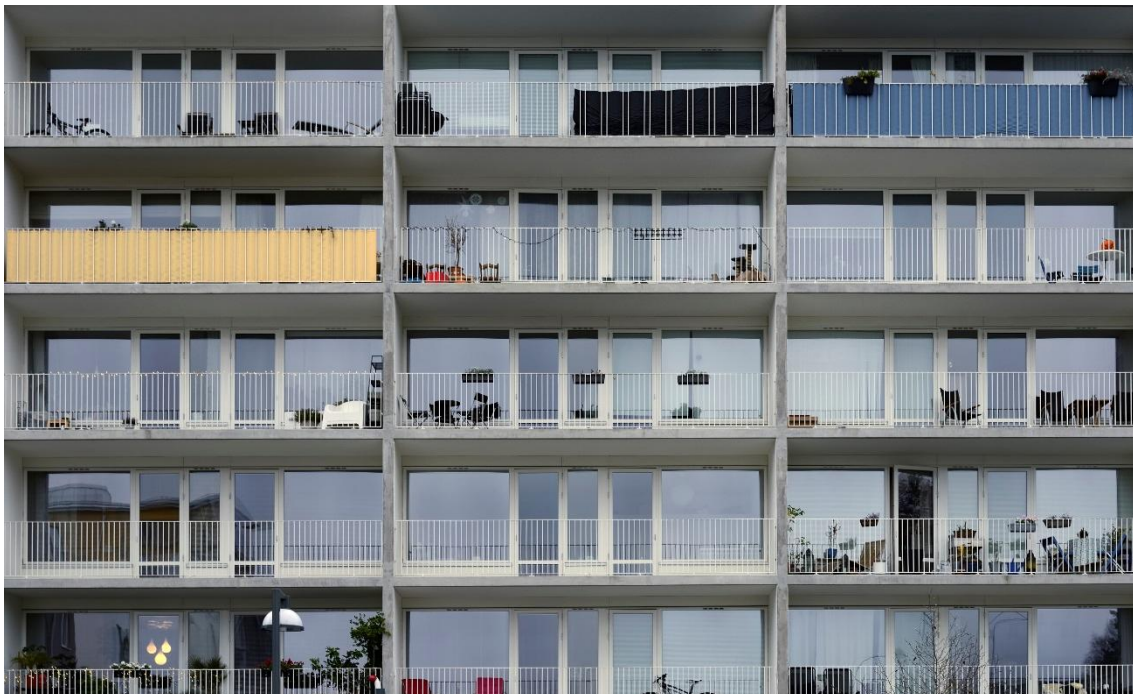

RAPPORT

SOCIALFÖRVALTNINGEN

PROGNOS ÖVER BEHOVET AV BOSTÄDER MED SÄRSKILD SERVICE 2020–2029

2020-01-23

HANNA DALESJÖ, ELLEN FORSBERG, FRIDA SAARINEN

Innehållsförteckning

1	Inledning	1
2	Förhållanden som är grundläggande för prognosen	1
2.1	Definition av bostad med särskild service	2
2.2	Förmedlingsprocessen	2
2.3	Målgruppen	3
3	Utvärdering av 2018 års prognos	4
4	Metod för prognostisering av behov av bostäder	5
4.1	Dataunderlag	5
4.2	Boende i BSS idag och uppskattad kö	6
4.3	In- och utflöde i BSS	10
4.3.1	Inflöde i BSS	11
4.3.2	Utflöde i BSS	14
4.4	Prognosmodell	16
5	Antaganden i 2019 års prognos	17
5.1	Hela staden	17
5.2	Stadens planeringsregioner	18
6	Prognos för behovet av bostad med särskild service	19
6.1	Hela staden	19
6.2	Stadens planeringsregioner	24

1 Inledning

År 2014 utarbetade Sweco på uppdrag av Socialförvaltningen i Stockholms stad en prognosmodell för att prognostisera behovet av bostäder med särskild service (BSS) inom de båda verksamhetsområdena funktionshinder (FH) och socialpsykiatri (SP). Därefter har prognosen uppdaterats under 2017 och 2018. I samband med uppdateringen 2017 gjordes även en justering av modellen. Från att tidigare ha prognostiserat antalet insatser avser prognosen numera antalet personer som väntas få beslut om bostad med särskild service.

Under hösten 2019 har Sweco på uppdrag av Socialförvaltningen i Stockholms stad tagit fram en ny prognos för behovet av bostäder med särskild service inom FH respektive SP baserad på de senaste uppgifterna om insatser och beslut. Prognosperioden i årets prognos sträcker sig 10 år framåt i tiden och omfattar åren 2020–2029. Nytt för 2019 är att behovet av BSS inte bara prognostiseras för hela staden utan även för stadens fyra planeringsregioner: Innerstaden, Västerort, Västra söderort och Östra söderort.

För att få en bakgrund ges en beskrivning i avsnitt 2 Förhållanden som är grundläggande för prognosen. Där tydliggörs prognosens omfattning och avgränsning genom att ge överblick över vilka målgrupper som avses.

Avsnitt 3 ger en utvärdering av föregående års prognos med analys kring de faktorer som påverkat prognos och utfall. Antagande om startvärdet kring det faktiska antalet boende inom verksamhetsområdet funktionshinder har betydelse.

I avsnitt 4 och 5 beskrivs datamaterial, antaganden och modell som används för att prognostisera behovet av bostäder. Beskrivningen visar att det är en låg omsättning på boende i BSS inom både FH och SP och att de personer som bor i BSS ett visst år till stor del är desamma som bott där åren innan. Modellen som används för att prognostisera behovet utgår därför från den stock av boenden som fanns den sista september 2019. Sedan beräknas personer flöda in och ut enligt samma mönster som de senaste åren. Detta är samma modell som användes i 2014 års prognos då boendemönstren visar att modellen fortfarande är relevant.

I avsnitt 6 redovisas resultaten och prognosen visar att behovet av bostäder med särskild service inom FH beräknas öka från 1 762 år 2019 till 2 360 år 2029. Inom SP beräknas behovet öka från dagens 177 personer till 240. I dessa antal över behov 2019 ingår även de personer som har fått beslut om BSS men ännu inte flyttat in i en bostad. Jämförelse görs mellan nya prognosen och föregående års prognos. Avslutningsvis presenterats prognosen även uppdelad på stadens planeringsregioner.

2 Förhållanden som är grundläggande för prognosen

Detta avsnitt redogör i korthet för socialtjänstens verksamhet kring att bedöma behov av bostad med särskild service samt hur bostäderna förmedlas. Syftet är att tydliggöra prognosens omfattning och avgränsning genom att ge överblick över vilka bostäder och målgrupper som avses.

Denna redogörelse tar avstamp i de tidigare rapporter som Sweco tog fram år 2014 och början av 2018 respektive 2019.

2.1 Definition av bostad med särskild service

Boende med särskild service (BSS) innebär ett boende med tillgång till omsorg, stöd och service. Biståndsbedömningen sker med stöd av Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) eller med stöd av Socialtjänstlagen (SoL). LSS är en rättighetslag vilket betyder att en person som omfattas av lagen har rätt till insatser som anges i lagen, exempelvis bostad med särskild service för vuxna, om det finns ett behov av insatsen som inte tillgodoses på annat sätt¹. Insatsen ska möjliggöra goda levnadsvillkor för personen. Kommunen kan således inte ange resursbrist som ett skäl till att inte bevilja en LSS-insats som en person har rätt till. Detta gäller inte för en person som ansöker om bistånd enligt SoL. Här kan kommunen istället föreslå en alternativ insats så länge den uppfyller en skälig levnadsnivå.

Det finns tre typer av bostad med särskild service för vuxna enligt LSS, nämligen *gruppboende*, *serviceboende* samt *annan särskilt anpassad bostad*. Prognosen av bostäder med särskild service omfattar dock endast gruppboenden och serviceboenden och begreppet bostäder med särskild service kommer i denna rapport framöver endast att innefatta dessa två boendeformer. I intervju med enheten för bedömning och förmedling under hösten 2017 framkom att särskilt anpassad bostad är en mindre vanlig insats som är riktad mot en betydligt mindre målgrupp.

2.2 Förmedlingsprocessen

Det är **stadsdelsförvaltningarna** som utreder och fattar beslut om en person har rätt till bostad med särskild service (BSS). En person kan ha rätt till BSS enligt LSS om den har behov av det och har tillhörighet till någon av personkretsarna 1, 2 och vissa fall även 3². Om en person har andra psykiska funktionsnedsättningar som medför behov av en bostad med särskild service kan den beviljas det utifrån SoL. Stadsdelen är ansvarig för att insatsen verkställs.

Enheten för bedömning och förmedling är den del inom socialförvaltningen som har uppdraget att förmedla boenden till utförare som är upphandlade inom ramen för Lagen om valfrihet (LOV). I de fall enheten inte kan hitta en lämplig utförare som motsvarar personernas behov så sker förmedlingen via stadsdelsförvaltningen själv. Det sker då till utförare som ligger utanför LOV.

¹ SoS_BSS 2007-10-16_2007-10-16

² Personkrets 1 avser personer med utvecklingsstörning, autism eller autismliknande tillstånd och personkrets 2 avser personer med betydande och bestående begåvningsmässig funktionsnedsättning efter hjärnskada i vuxen ålder föranledd av yttre våld eller kroppslig sjukdom. Personkrets 3 avser personer med andra varaktiga fysiska eller psykiska funktionsnedsättningar som uppenbart inte beror på normalt åldrande, om de är stora och förorsakar betydande svårigheter i den dagliga livsföringen och därmed ett omfattande behov av stöd eller service.

Vid förmedlingssituationen finns i allmänhet endast ett erbjudande att ta ställning till för personen. LOV ger personerna rätt att tacka nej till ett erbjudande och invänta ett nytt erbjudande.

I de fall verkställigheten dröjer mer än tre månader efter att beslut om insats har fattats så ska stadsdelen redovisa för IVO hur de arbetat med att kunna erbjuda personen en bostad med särskild service. Kan de inte redovisa att arbetsinsatsen varit tillräcklig så kan stadsdelen bli skyldig att betala viten till IVO. Den särskilda avgiften motsvarar den kostnad som kommunen skulle haft under den period som boendet uteblivit plus en straffavgift. I Stockholms stad ligger kostnadsansvaret för de särskilda avgifterna på stadsdelsförvaltningarna. I intervjuer som genomfördes under 2017 med stadsdelsförvaltningarna framgår att en vanlig orsak till att beslut inte verkställs är att den sökande tackar nej till en erbjuden bostad är på grund av önskemål om att bo i en specifik del av staden. Det har också framhållits att det är svårt att bedöma i vilken utsträckning som stadsdelsförvaltningen förväntas kunna uppfylla önskemål om geografiskt läge.

2.3 Målgruppen

Prognosen omfattar personer med behov av bostad med särskild service inom verksamhetsområdena Socialpsykiatri (SP) och Funktionshinder (FH). För att fånga denna grupp omfattar dataunderlaget insatsen BSS som är registrerade på verksamhetskoderna 1911, 1912, 6510 samt 6515. Verksamhetskod 1911 och 1912 avser verksamhetsområde Socialpsykiatri (SP) och verksamhetskod 6510 samt 6515 avser verksamhetsområde Funktionshinder (FH).

Nytt för 2019 års prognos är att ett 40-tal personer med beslutsdatum 2013-01-01 och Socialförvaltningen som beställande förvaltning är inkluderade i underlaget. Denna grupp har tidigare exkluderats ifrån prognosen. Gruppen avser personer där Socialförvaltningen tagit över ansvaret från hälso- och sjukvården och där personen av olika skäl är placerade på ett boende utanför länet.

För verksamhetsområdet FH avser prognosen alla individer i åldrarna 18 år eller äldre, för verksamhetsområdet SP avser prognosen åldrarna 18–64 år. Att prognosen för SP endast sträcker sig till 64 år kan förklaras av att denna grupp i huvudsak är beviljad insats med stöd av SoL och därmed övergår ansvaret till äldreomsorgen när personen fyller 65 år. Generellt sett bor den boende kvar i sin bostad även efter 65 års ålder, men ur ett verksamhetsperspektiv behandlas de olika beroende om insatsen är beviljad enligt SoL eller LSS. För personer som fått sin insats beviljad enligt LSS ligger ansvaret kvar på verksamhetsområdena FH respektive SP även efter att personen fyllt 65 år. För personer som har fått sin insats beviljad med stöd av SoL övergår ansvaret till äldreomsorgen i samband med att de fyller 65 år. Detta innebär att dessa personer avslutas inom SP och FH och istället registreras hos äldreomsorgen. Det har inte varit möjligt att följa upp antalet boende i BSS tillhörande äldreomsorgen då respektive stadsdelsförvaltning registrerar dessa på olika verksamhetskoder/insatser. Av denna anledning har prognosen begränsats till att omfatta verksamhetsområdena SP och FH.

3 Utvärdering av 2018 års prognos

Arbetet med 2019 års prognos inleddes med en utvärdering av 2018 års prognos. Det finns flera sätt att utvärdera en prognos, men den metod som används i denna rapport går ut på att jämföra prognostiserat antal år 2019 från 2018 års prognos med det faktiska utfallet år 2019. Genom att jämföra prognostiserat antal med det faktiska utfallet ges träffsäkerheten för 2018 års prognos.

I Tabell 1 redovisas prognostiserat antal personer med behov av BSS år 2019 enligt prognos 2018 samt faktiskt utfall för 2019. Faktiskt utfall motsvarar här antalet boende i BSS den 30 september 2019 inklusive personer med ej verkställt beslut. Enligt socialförvaltningens uppgifter var det 49 personer som inom verksamhetsområdet funktionshinder stod på kö för att få en bostad med särskild service. Motsvarande antal inom socialpsykiatri var 7 personer³.

Tabell 1 Behov av BSS 2019 enligt 2018 års prognos samt faktiskt utfall 2019

	Prognos 2018	Utfall	Differens, antal	Differens, procent
Funktionshinder	1 853	1 762	91	5,2%
Socialpsykiatri	195	177	18	10,1%
Totalt	2 048	1 939	109	5,6%

I 2018 års prognos beräknades det totala antalet personer med behov av BSS uppgå till 2 048 år 2019. Detta är 109 personer fler än vad det faktiska utfallet visar för 2019.

Den största gruppen utgörs av personer som tillhör verksamhetsområdet funktionshinder. I 2018 års prognos skattades antalet personer i behov av BSS inom FH till 1 853 år 2019. Detta kan jämföras med det faktiska utfallet på 1 762 personer. Prognosen för verksamhetsområdet FH överskattade därmed antalet med 91 personer (motsvarande 5,2 procent).

Att 2018 års prognos överskattade antalet personer inom verksamhetsområdet FH kan till stor del förklaras av att 2018 års prognos utgick ifrån en högre nivå än vad som visat sig vara det faktiska antalet personer i behov av bostad med särskild service. Startvärdet i 2018 års prognos var 1 764, detta kan jämföras med 1 708 som visat sig vara det faktiska antalet personer i behov av bostad med särskild service. Förklaringen till att startvärdet överskattades i 2018 års prognos går att finna i den kvotuppräknings som gjorde mot LSS-statistiken samt att antalet ej verkställda beslut överskattades. Detta tillsammans förklarar knappt två tredjedelar av skillnaden mellan 2018 års prognos och det faktiska utfallet för 2019. Men även om en stor del av förklaringen går att finna i att 2018 års prognos utgick ifrån en högre nivå kvarstår det faktum att prognosen överskattar antalet personer i behov av bostad med särskild service för verksamhetsområdet FH.

³ Rapportering av ej verkställda beslut enligt lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade – LSS och Socialtjänstlagen - SoL, tabell 7 och 8, kvartal 2, 2019

Även för gruppen tillhörande socialpsykiatri kan vi konstatera att 2018 års prognos överskattar behovet. Här prognostiserades antalet personer med behov av BSS år 2019 till 195, vilket motsvarar en överskattning på 18 personer. Av dessa kan 3 förklaras av att antalet ej verkställda beslut överskattades.

Förutom att 2018 års prognos utgick från ett högre startvärde än vad som var det faktiska, har det inte varit möjligt att utreda vad skillnaderna mellan 2018 års prognos och det faktiska utfallet beror på. Det är dock viktigt att under de kommande åren fortsätta utvärdera modellen och utreda eventuella förändringar i in- och utflödet till BSS.

I dagsläget kan även en viss del av osäkerheten i prognosmodellen bero på att det är ett relativt litet dataunderlag som modellen baseras på. Personer i behov av BSS utgör ett fåtal av befolkningen och statistiken över gruppens utveckling går att följa ett antal år tillbaka i tiden, perioden 2013–2019. Då mer tid har förflutit kommer också mer statistik tillkomma. Ett större dataunderlag ger ofta bättre säkerhet i prognosmodellens precision.

Med bakgrund mot detta görs nu inga förändringar i modellens konstruktion. Däremot görs vissa förändringar i antagandet om in- och utflöde. Som framgår av avsnitt 4 Metod för prognostisering av behov av bostäder kommer antagandet om in- och utflöde baseras på ett genomsnitt av fler år än vad som låg till grund för 2018 års prognosen. Detta får till följd att årets prognos utvecklas i en något lägre takt jämfört med 2018 års prognos.

4 Metod för prognostisering av behov av bostäder

Prognosen syftar till att dels beräkna behovet av bostäder med särskild service för åren 2020–2029. Då behov, inflöde och utflöde till bostäder skiljer sig åt mellan verksamhetsområdena funktionsnedsättning (FH) och socialpsykiatri (SP) prognostiseras behovet av bostäder för dessa båda områden var för sig.

I det här avsnittet beskrivs datamaterial, metod och antaganden som används för att prognostisera *behovet* av bostäder med särskild service för de båda verksamhetsområdena.

4.1 Dataunderlag

Som underlag till prognosen för behovet av bostäder hämtas dels uppgifter om personer med verkställt beslut gällande insatser i bostäder med särskild service per verksamhetsområde, dels uppgifter om beslut oavsett om de är verkställda eller inte. Uppgifterna om verkställda insatser och beslut hämtas från Sociala system.

Underlaget från sociala system har även kompletterats med antalet personer som har fått beslut om BSS men där beslutet ännu ej var verkställt. Uppgifter om antal personer med ej verkställda beslut är hämtat från tabell 7 och tabell 8 i socialförvaltningens tjänsteutlåtande daterat 2019-09-17 "Rapportering av ej verkställda beslut enligt lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade – LSS och Socialtjänstlagen - SoL".

Då inflödet av personer till bostäder med särskild service är relativt litet skulle en nedbrytning på ålder, verksamhetsområde och enskilda år bli svår att hantera på grund av stora slumpmässiga skillnader. Därför analyseras ett genomsnitt av flera år för andelar och för in- och utflöden för att få stabilitet i skattningarna samtidigt som avvägningar gjorts med hänsyn till att aktualiteten inte ska försämrats alltför mycket.

4.2 Boende i BSS idag och uppskattad kö

Under hela den studerade perioden 2008–2018 har antalet personer som har insats i BSS inom verksamhetsområdet FH ökat från 999 till 1 654, för att sista september 2019 uppgå till 1 713. Utöver de 1 713 personerna som bodde i BSS sista september 2019 fanns det även 49 personer som hade ett beslut om insats men som ännu inte har fått den verkställd⁴. Uppgifterna om ej verkställda beslut är hämtad från stadens rapportering av ej verkställda beslut och avser antalet vid slutet av kvartal 2 2019. I Tabell 2 redovisas uppgifterna uppdelat på stadens fyra planeringsregioner samt socialförvaltningen.

Tabell 2 Boende i BSS idag samt uppskattad kö inom FH

Planeringsregion	Boende i BSS	Uppskattad kö
Innerstaden	475	14
Västerort	466	15
Västra söderort	338	10
Östra söderort	381	10
Socialförvaltningen	53	0
Staden totalt	1 713	49

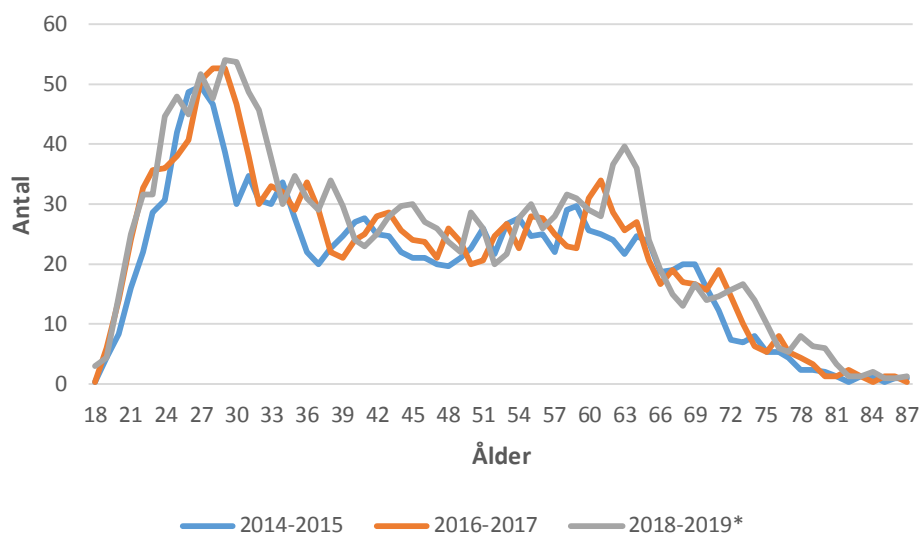
I Diagram 1 visas ett genomsnitt av de som har eller har haft insatsen BSS under perioderna 2014–2015, 2016–2017 samt 2018–2019 och hur personerna fördelas på olika åldrar.

Diagram 1 visar att det är tydligt att den stock av boende som finns idag till stor del utgörs av samma personer som tidigare perioder då variationerna i åldrar har förskjutits i samma takt som de boende har åldrats. Inom FH finns en relativt hög andel unga personer men också hög andel i åldersgruppen 45–64 år. Vid jämförelse mellan de olika perioderna framgår tydligt att de boende blir allt äldre, i genomsnitt 2 år äldre jämfört med föregående tvåårsperiod. Det visar att omsättningen i BSS är låg och att antalet personer i de äldre åldersgrupperna därmed kan förväntas fortsätta öka under kommande år. En stor del av ökningen av personer runt 63-årsåldern 2018–2019 förklaras av att den

⁴ Rapportering av ej verkställda beslut enligt lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade – LSS och Socialtjänstlagen – SoL, Kvartal 2, 2019, tabell 7 och 8.

perioden även inkluderar vissa som är boende utom länet och som tidigare var exkluderade⁵.

Diagram 1 Antal personer i BSS inom FH, genomsnitt av åren 2014–2015, 2016–2017 respektive 2018–2019*

* I 2018 och 2019 års siffror ingår ett 40-tal personer som är placerade utanför länet och som har Socialförvaltningen som beställande förvaltning.

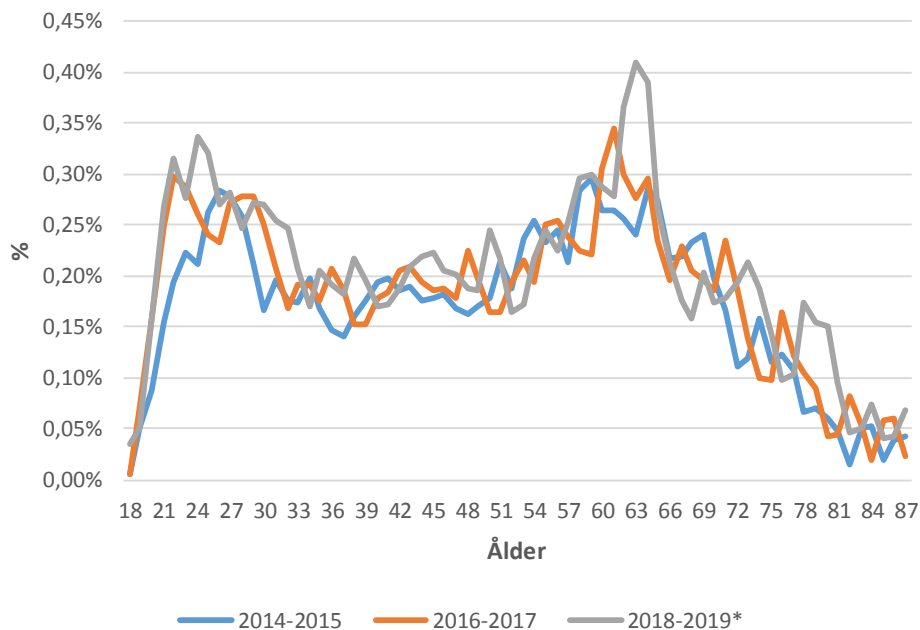
I Diagram 2 nedan visas boende i BSS som andel av befolkningen under de tre tvåårsperioderna. Diagrammet visar dels att andelen boende varierar över åldrar, dels att det är tydligt att det inte finns något konstant samband mellan ålder och andelen boende.

Att andelen i åldern 50–69 år högre är troligen kopplat till att personer som beviljats insats till BSS inom FH enligt SoL generellt sett är äldre och koncentrerade till de äldre åldrarna. Efter 65 års ålder minskar antalet boende markant vilket till viss del kan vara kopplat till en lägre livslängd för personer med funktionsnedsättning i relation till övrig befolkning. Men också att de som beviljats insats enligt SoL avslutas inom FH och istället övergår till äldreomsorgen.

På samma sätt som i Diagram 1, beror en stor del av ökningen runt 63-årsåldern 2018–2019 på att den perioden även inkluderar vissa som är boende utom länet och tidigare var exkluderade från prognosen.

⁵ Se avsnitt 2.3 Målgruppen

Diagram 2 Andel personer i befolkningen med BSS inom FH, genomsnitt åren 2014–2015, 2016–2017 respektive 2018–2019*

* I 2018 och 2019 års siffror ingår ett 40-tal personer som är placerade utanför länet och som har Socialförvaltningen som beställande förvaltning.

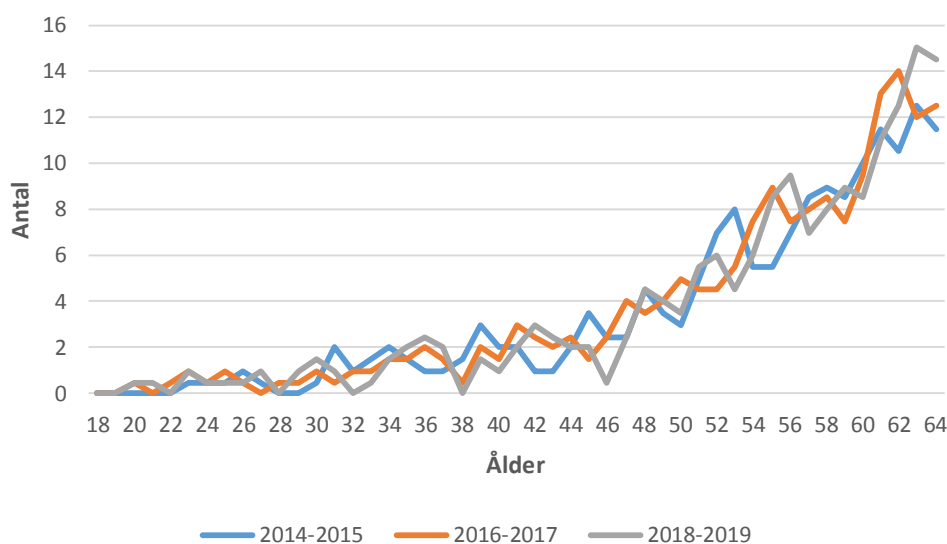
Inom verksamhetsområdet SP har antalet boende i BSS varierat från år till år, under perioden 2013–2017 har dock antalet ökat för varje år, från 166 till 181. Sista december 2018 minskade antalet till 172 och i sista september 2019 uppgick antalet till 170 personer. Utöver dessa fanns det 7 personer som hade ett beslut om insats men som ännu inte har fått den verkställd. Av sekretesskäl redovisas inte uppskattad kö för samtliga av planeringsregionerna.

Tabell 3 Antalet boende i BSS idag samt uppskattad kö inom SP

Planeringsregion	SP	Uppskattad kö
Innerstaden	32	.
Västerort	51	4
Västra söderort	32	.
Östra söderort	46	.
Socialförvaltningen	9	.
Staden totalt	170	7

Inom SP är antalet boende i BSS som flest i åldersgruppen 45–64 år och även här kan man se en åldersförskjutning, se Diagram 3. Då personer tillhörande SP nästan uteslutande är beviljad insats enligt SoL överförs de till äldreomsorgen när de fyller 65 år. Av den anledning ingår inte boende som är 65 år och äldre i diagrammet. År 2013 gjordes en inventering av antalet personer över 65 år som bodde kvar i BSS efter att de hade övergått till äldreomsorgen. För senare år saknas motsvarande uppgifter, men sannolikt finns det även fortsättningsvis en grupp äldre personer i de här bostäderna. Utöver de personer som hade en insats den sista september fanns det 7 personer som hade ett beslut om insats men som ännu inte har fått den verkställd⁶.

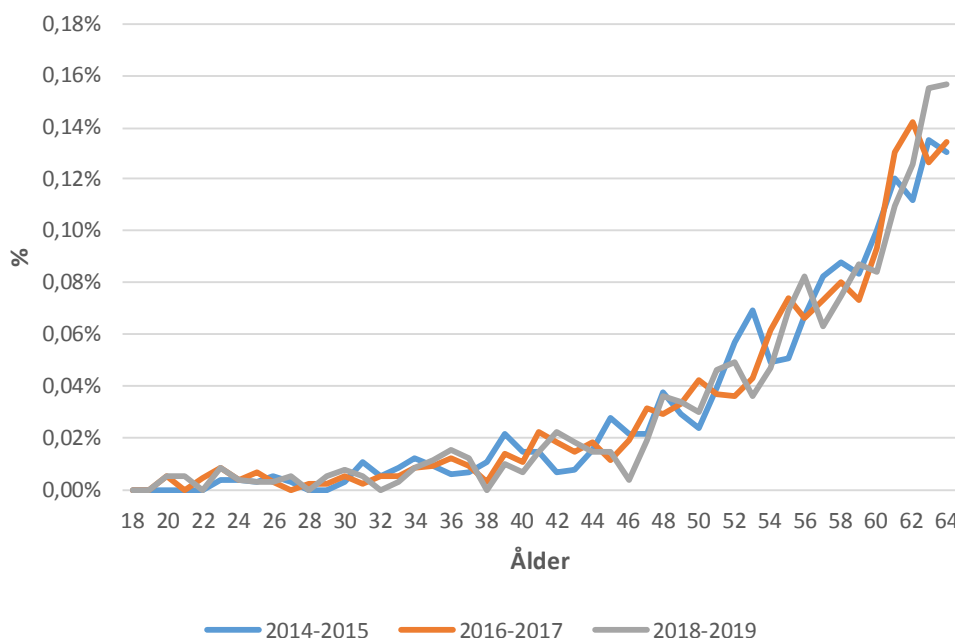
Diagram 3 Antal personer i BSS inom SP, genomsnitt av åren 2014–2015, 2016–2017 samt 2018–2019

Inom SP är andelen boende mycket låg fram till 40-årsåldern, se Diagram 4. Med högre åldrar ökar andelen förhållandevis kraftigt och är som högst efter 60 år. Från 65 år övergår ansvaret till verksamhetsområdet äldreomsorg men personerna fortsätter att bo kvar i BSS även om insatserna sköts av äldreomsorgens verksamhetsområde. Liksom för FH syns en förskjutning av åldrar inte bara då antal studeras utan även för andel av befolkningen. Detta betyder att det inte går se ett tydligt konstant samband mellan ålder och insats i BSS. Istället beror insatserna vid ett visst tillfälle till mycket stor del på vilka som har haft insatser tidigare år.

⁶ Rapportering av ej verkställda beslut enligt lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade – LSS och Socialtjänstlagen – SoL, Kvartal 2, 2019, tabell 7 och 8.

Diagram 4 Andel personer i befolkningen med BSS inom SP, genomsnitt perioderna 2014–2015, 2016–2017 samt 2018–2019

4.3 In- och utflöde i BSS

Prognosen för behovet av BSS bygger förutom på behovet idag även på antaganden om hur många nya personer som kommer ha ett behov av BSS i framtiden och för hur många personer behovet kommer att upphöra. För att prognostisera den kommande utvecklingen studeras det in- och utflöde som skett mellan årsskiftena under perioden 2008–2018. Då prognosen avser alla de personer som väntas få ett beslut om insats, oavsett när insatsen verkställs, baseras beräkningarna för in- respektive utflöde på samtliga beslut enligt följande definitioner:

- **Utflöde:** personer i BSS vid ett årsskifte som inte haft ett verkställt BSS-beslut vid nästa årsskifte eller året därefter. Uppgifter kan redovisas för åren 2009–2017⁷.
- **Inflöde:** personer som får beslut om BSS och som aldrig tidigare har haft en insats eller som har flödat ut enligt ovan definition innan nytt beslut om insats. Tidpunkten för inflöde blir då det datumet då beslutet tas oavsett när insatsen verkställs. Uppgifter kan redovisas för åren 2013–2018. Observera att en person kan ha flera beslut under pågående insats, men dessa räknas endast som inflöde

⁷ Att de senaste åren 2018 och 2019 inte inkluderas i utflöde beror på att viss tid behöver förflyta för att säkerställa att en person verkligen avslutat sitt boende.

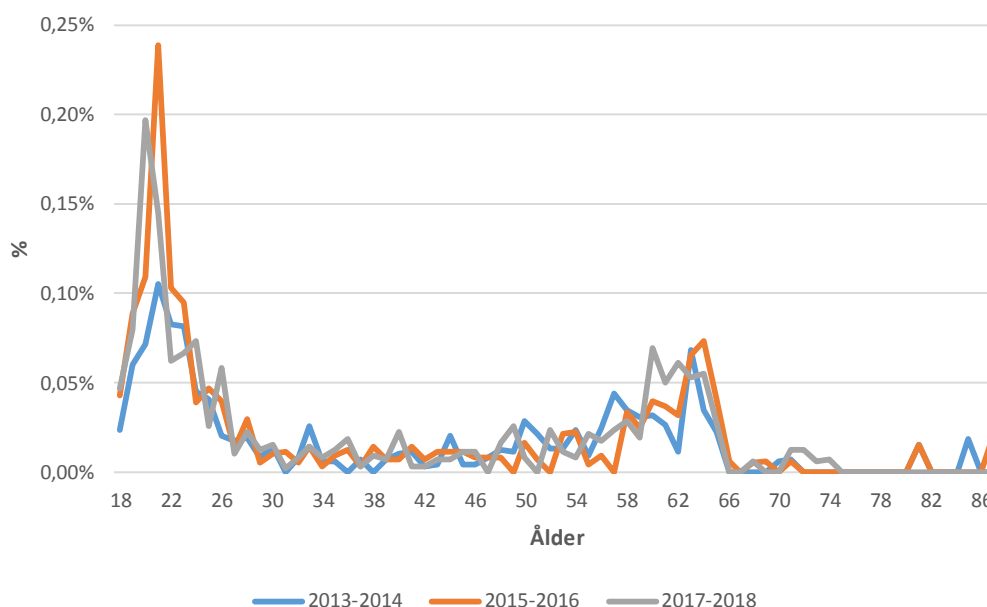
om ovanstående villkor är uppfyllda. Om en person har flera beslut som föregår en insats räknas endast det första beslutet.

4.3.1 Inflöde i BSS

Som tidigare nämnts skiljer sig definitionen av inflöde åt från den i 2014 års prognos där det istället för inflöde till beslut var inflöde till insats som prognostiserades. Då inflöde till en faktisk insats delvis beror på tillgången på bostäder ger ett inflöde baserat på beslut en bättre bild av behovet. Därför har denna förändring av beräkningen av inflöde gjorts i årets prognos.

I Diagram 5 visas det genomsnittliga inflödet till BSS inom FH under perioderna 2013–2014, 2015–2016 samt 2017–2018 som andel av befolkningen. Totalt sett har antalet beslut om nya insatser ökat från i genomsnitt 139 per år under perioden 2013–2014 till strax över 160 per år under perioden 2017–2018. Diagrammet visar att det framförallt är unga under 25 år som får beslut om BSS inom FH och att inflödet av unga som andel av befolkningen har ökat markant under de senaste åren jämfört med åren 2013–2014. Dock har inflödet sjunkit något under åren 2017–2018, och då framför allt för 2018 då 150 personer fick beslut om BSS inom FH. Inflödet för 2019 finns ännu inte tillgängligt att studera, men att inflödet har fortsatt att sjunka skulle vara en möjlig förklaring till att 2018 års prognos överskattar antalet i behov av BSS för 2019.

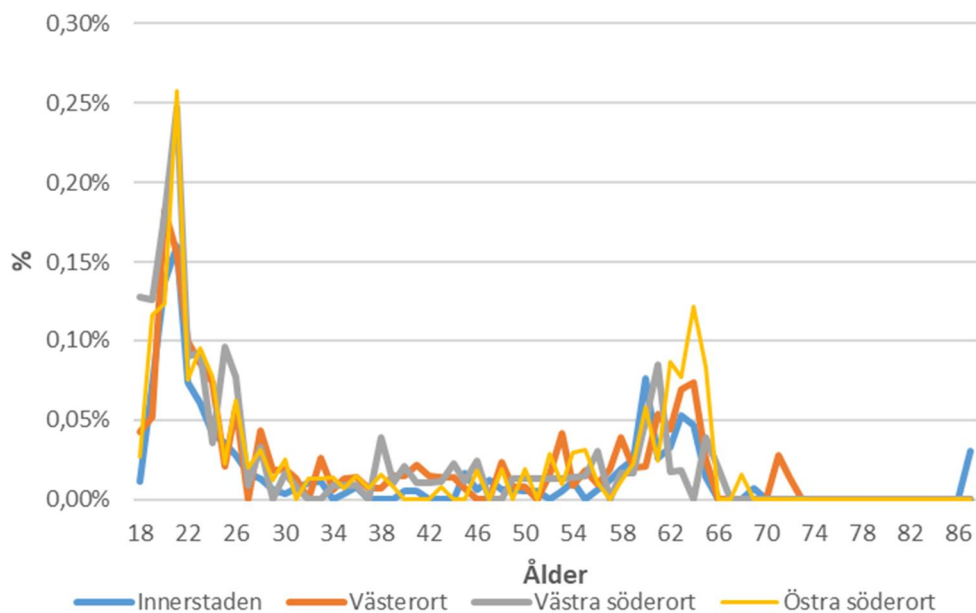
Diagram 5 Andel av befolkningen (%) som fått beslut om BSS inom FH, perioderna 2013–2014, 2015–2016 samt 2017–2018

I Diagram 6 visas det genomsnittliga inflödet inom FH för stadens fyra planeringsregioner som andel av befolkningen. Diagrammet visar att inflödet för samtliga regionerna har liknande mönster som för staden totalt, dvs att det framför allt är unga under 25 år som

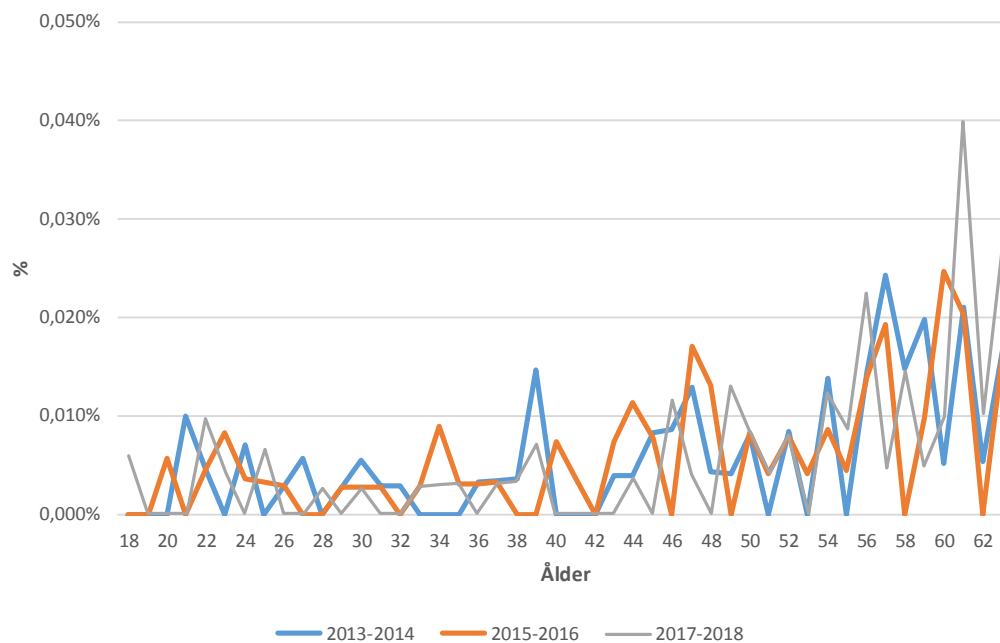
får beslut om BSS. Andelen av befolkningen som får beslut om BSS inom FH är dock genomgående något lägre i Innerstaden, men det gäller framför allt unga under 25 år. Även i Västerort är andelen av befolkningen som får beslut om BSS inom FH lägre bland unga under 25 år.

Diagram 6 Andel av befolkningen (%) som fått beslut om BSS inom FH 2015-2018, uppdelat på stadens fyra planeringsregioner

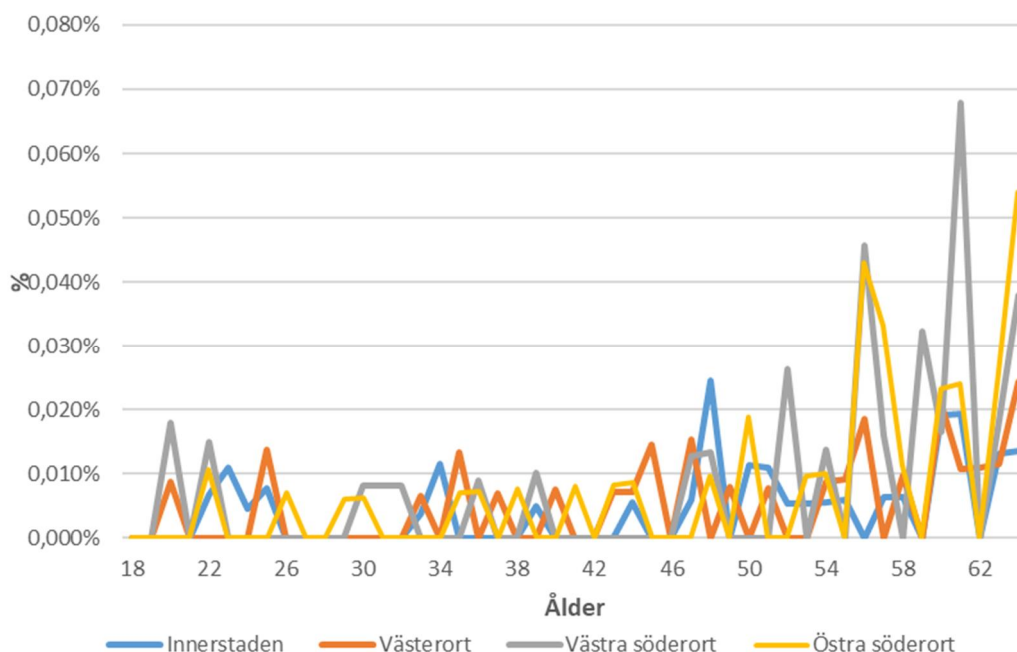
I Diagram 7 visas inflöde till beslut om BSS inom SP som är betydligt lägre än inflödet inom FH. Därför finns det också betydligt större slumpmässiga variationer mellan åldrar i inflödet till BSS inom SP än inom FH. Det är ändå tydligt att de som får beslut om BSS inom SP främst är något äldre personer mellan 45 och 64 år. Även inom SP har inflödet till BSS ökat mellan åren 2013 och 2017, för att sedan sjunka under 2018. När man studerar det genomsnittliga inflödet över en tvåårsperiod innebär det dock att inflödet är oförändrat vid en jämförelse av åren 2013–2014 samt 2017–2018.

Diagram 7 Andel av befolkningen (%) som fått beslut om BSS inom SP, genomsnitt för perioderna 2013–2014, 2015–2016 samt 2017–2018

I Diagram 8 visas inflöde till beslut om BSS inom SP uppdelat på stadens planeringsregioner. För åldrarna 18–44 år är det svårt att urskilja några skillnader mellan de fyra planeringsregionerna. Från 45 år och uppåt är andelen av befolkningen som får beslut om BSS inom SP något lägre i Innerstaden och Västerort.

Diagram 8 Andel av befolkningen (%) som fått beslut om BSS inom SP 2015-2018, uppdelat på stadens fyra planeringsregioner

4.3.2 Utflöde i BSS

Den huvudsakliga orsaken till utflödet från BSS enligt tidigare intervjuer⁸ med utförarna är dödsfall, men ett utflöde bland framförallt yngre boende kan även bero på att behoven förändrats.

Inom FH är utflödet knappt 65 personer per år i snitt (räknat på perioden 2013–2017), medan utflödet inom SP (upp till 64 år) uppgår till drygt 10 personer per år. Det innebär att utflödet är betydligt lägre än inflödet och att behovet av BSS hela tiden ökar. Som tidigare nämnts har boendeformerna endast funnits sedan 1990-talet och det är få äldre personer som bor i BSS. Detta medför stora slumpmässiga variationer i andelen som flödar ut och sannolikt dröjer det ett antal år till innan det bättre kan avläsas från registren vilket utflöde som kan förväntas efter 65 års ålder. Att utflödet inom FH är extra högt vid just 65 års ålder beror däremot på att personer som beviljats insatsen enligt SoL övergår till äldreomsorgen och därmed avslutas i verksamhetssystemet för FH. I prognosen används därför dödsrisker för personer från 66 år och äldre, födda i Sverige för vilka det saknas information om utbildningsnivå för att prognostisera utflödesrisken inom FH. Dessa personer har en något högre dödsrisk än övriga invånare, vilket kan antas vara fallet även för personer boende i BSS. Utflödet underskattas dock något när dödsriskerna används, varför de har justerats upp utifrån det historiska utflödet. För insatser inom SP

⁸ Rapport prognos över behovet av bostäder med särskild service 2018–2036

omfattar prognosen endast åldrarna 18–64 varför inget antagande om utflöde gjorts för åldrarna 65 år och uppåt.

Diagram 9 Utflöde av personer från BSS inom FH (% av de boende) genomsnitt för perioderna 2009–2011, 2012–2014 och 2015–2017

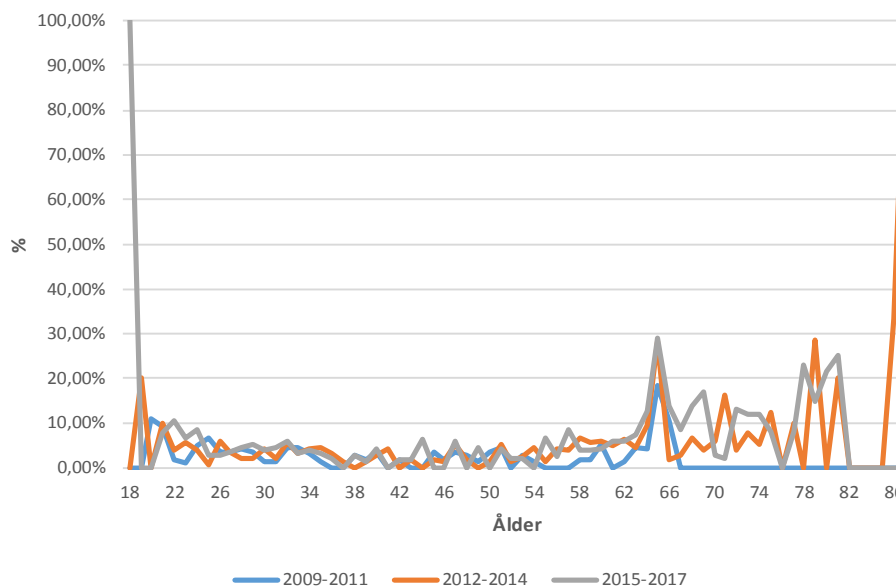
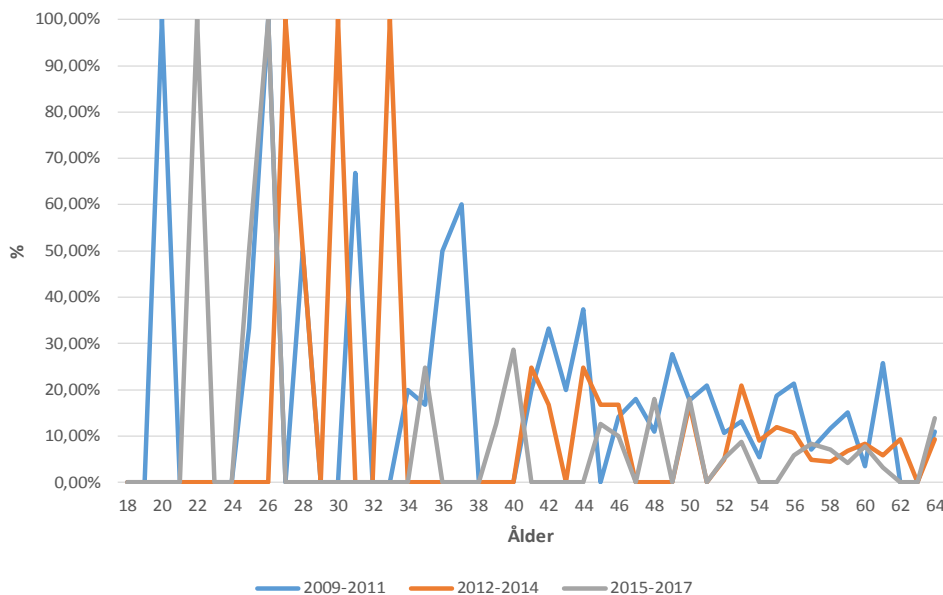

Diagram 10 Utflöde av personer från BSS inom SP (% av de boende) genomsnitt för perioderna 2009–2011, 2012–2014 och 2015–2017

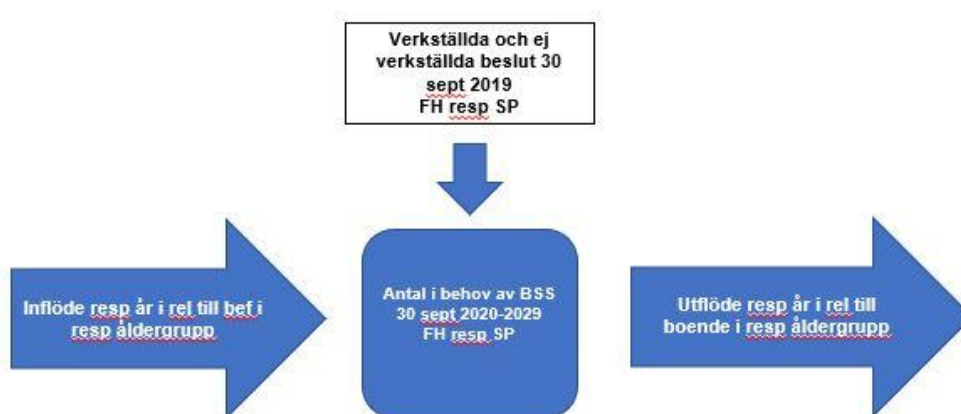
Då utflödet för de båda verksamhetsområdena bedöms vara relativt litet har inte utflödet studerats uppdelat på stadens planeringsregioner.

4.4 Prognosmodell

I avsnitt 4.2 konstaterades att de boende till stor del kan ses som en stock av personer som åldras och att inflödet sker i vissa åldrar som har varit i stort sett desamma under hela den studerade perioden. Baserat på detta mönster valdes i 2014 års prognos en modell där prognosen utgår från en stock av boende och där det sker ett tillskott av personer baserat på ett inflöde som andel av befolkningen och ett utflöde som en andel av de boende. Även för årets prognos används samma modell.

Nedan visas en övergripande bild av hur modellen fungerar och hur flödena sker. Prognosen utgår från den stock av boende i BSS i respektive verksamhetsområde som fanns 30 september år 2019. I modellen antas dessa i huvudsak bo kvar och åldras ett år för varje år i prognosen. Till dessa tillkommer ett antal personer genom de inflödesandelar som beräknades i avsnitt 4.3. Några beräknas avsluta sitt boende genom de utflödesandelar som beräknades i samma avsnitt som inflödesandelarna eller genom dödsfall.

Som nämndes i avsnitt 4.3 skiljer sig inflödet mellan årets prognos och 2014 års prognos genom att inflödet i årets prognos baseras på samtliga beslut medan inflödet i förra årets prognos baserades på inflöden till en faktisk insats. I 2014 års prognos antogs istället de som hade ett beslut men saknade insats utgöra ett så kallat dolt behov. Resultatet redovisades då uppdelat på de som kommer att ha insats och de som kommer att stå i kö för en bostad. I årets prognos skiljs inte de som har insats från de som har ej verkställt beslut då verkställandet av insatser delvis kan antas hänga samman med tillgång till bostäder. Det innebär att den aktuella behovsprognosen inte säger något om hur många som kommer att faktiskt ha insats utan endast prognostiserar behovet.

Andelen av befolkningen med BSS har under de senaste åren ökat i Stockholms stad. Med nuvarande prognosmodell kommer denna andel att fortsätta öka över tid, vilket kan förklaras av att inflödet är större än utflödet. Dock finns ingen grund för att anta någon ytterligare ökning eller minskning av behovet av BSS. Inte heller de studerade inflödes- och utflödesriskerna för åren 2013–2018 tyder på någon större förändring av in- och/eller utflödet över tid.

Nytt från 2019 är att behovet av BSS prognostisera både för hela staden samt uppdelat på stadens fyra planeringsregioner. Planeringsregionerna delar in stadsdelsförvaltningen i fyra områden (innerstaden, Västerort, Västra söderort, Östra söderort) efter de förvaltningar som förväntas samplanera grupp- och serviceboenden. Indelningen i de fyra planeringsregionerna utgår ifrån den biståndsbeslutande (och därmed inte den utförande) förvaltningen, se Tabell 4. I prognosen för hela staden ingår även de personer där socialförvaltningen är biståndsbeslutande.

Tabell 4 Stadens planeringsregioner

Planeringsregion	Biståndsbeslutande stadsdelsförvaltningar
Innerstaden	Norrmalm, Östermalm, Kungsholmen, Södermalm
Västerort	Rinkeby-Kista, Spånga-Tensta, Hässelby-Vällingby, Bromma
Västra söderort	Älvsjö, Hägersten-Liljeholmen, Skärholmen
Östra söderort	Farsta, Enskede-Årsta-Vantör, Skarpnäck

5 Antaganden i 2019 års prognos

I det här avsnittet presenteras antagandena som 2019 års prognos bygger på.

5.1 Hela staden

Inflödet i 2019 års prognos grundas på ett snitt av åren 2013–2018, vilket kan jämföras med 2018 års prognos då inflödet baserades på åren 2015–2017. En konsekvens av de nya antaganden i 2019 års år prognos är att inflödet minskar, detta pga. att inflödet är något lägre under åren 2013–2014 samt 2018. Utflödet baseras på åren 2014–2017. Även detta är en förändring jämfört med 2018 års prognos då utflödet baserades på åren 2014–2016. Se följande tabell över vilka åldersgrupper som använts för prognosen inom respektive verksamhetsområde för stocken (antalet med behov av BSS idag), inflöde till beslut samt utflöde.

Tabell 5 Beskrivning av stock, in- och utflöde som prognosen för hela staden baseras på

	FH=FUNKTIONSHINDER 18-ÅR	SP=SOCIALPSYKIATRI 18-64 ÅR
STOCK 30 SEPT 2019	- Justerats upp med 49 som ej fått sitt beslut verkställt.	- Justerats upp med 7 som ej fått sitt beslut verkställt.
INFLÖDE 2013-2018	- Ettårsklasser i åldern 18-64 år - Inget inflöde antas för 65-år	- Ettårsklasser i åldern 18-64 år - Inget inflöde antas för 65-år
UTFLÖDE 2014-2017	- Ettårsklasser i åldern 18-27 år - Genomsnitt för 28 – 50 år - Ettårsklasser i åldern 51-65 år - 66-år utflöde utifrån dödsrisker i bef. med ingen information om utbildning. Dödsrisken bedöms låg och har justerats upp utifrån faktiskt antal utflöden i åldrarna 65-år.	- Genomsnitt för 18-38 år - Genomsnitt för 39-64 år - Alla antas övergå till äldreomsorgen vid 65 års ålder

5.2 Stadens planeringsregioner

Utgångspunkten för prognosen över de fyra planeringsregionerna är antalet med insats BSS den 30 september 2019. Precis som för totalprognosen har antalet därefter justerats upp med de personer som hade fått beslut om BSS men där beslutet ännu inte är verkställt. För verksamhetsområdet FH har områdesspecifika inflödesrisker använts för respektive region. Uppgifterna baseras på ett snitt av åren 2015-2018. Inflödet till respektive region inom verksamhetsområdet SP grundas på ett genomsnitt av staden totalt upp till 44 år. För åldrarna 45-64 år har inflödesriskerna justerats baserat på det faktiska inflödet i respektive region under åren 2015-2018.

Tabell 6 Beskrivning av stock, in- och utflöde som prognosen för planeringsregionerna baseras på

	FH=FUNKTIONSHINDER 18-ÅR	SP=SOCIALPSYKIATRI 18-64 ÅR
STOCK 30 SEPT 2019	- Justerats upp enligt nedan med personer som ej fått sitt beslut verkställt. Innerstaden: 14 Västerort: 15 Västra söderort: 10 Östra söderort: 10	- Justerats upp enligt nedan med personer som ej fått sitt beslut verkställt. Innerstaden: . Västerort: 4 Västra söderort: . Östra söderort: .
INFLÖDE 2015-2018	- Områdesspecifika inflödesrisker för varje specifik ålder i åldrarna 18-64 år - Inget inflöde antas för 65-år	- Områdesspecifika inflödesrisker för varje specifik ålder i åldrarna 45-64 år - i åldrarna 18-44 år används samma inflödesrisk som för hela staden. - Inget inflöde antas för 65-år
UTFLÖDE 2014-2017	- Samma utflödesrisker som för hela staden.	- Samma utflödesrisker som för hela staden.

Förutom antagande om stock, in- och utflöde i BSS är utvecklingen av befolkningen i Stockholm naturligtvis en avgörande faktor för utvecklingen av antalet i behov av BSS. Årets prognos över behovet av BSS grundar sig på Stockholms stads ordinarie befolkningsprognos 2019 som utgår ifrån den faktiska befolkningen sista december år 2018. Mer om antaganden och hur prognosen är framtagen går att läsa om i rapporten *Statistik om Stockholm – Befolkningsprognos 2019*.

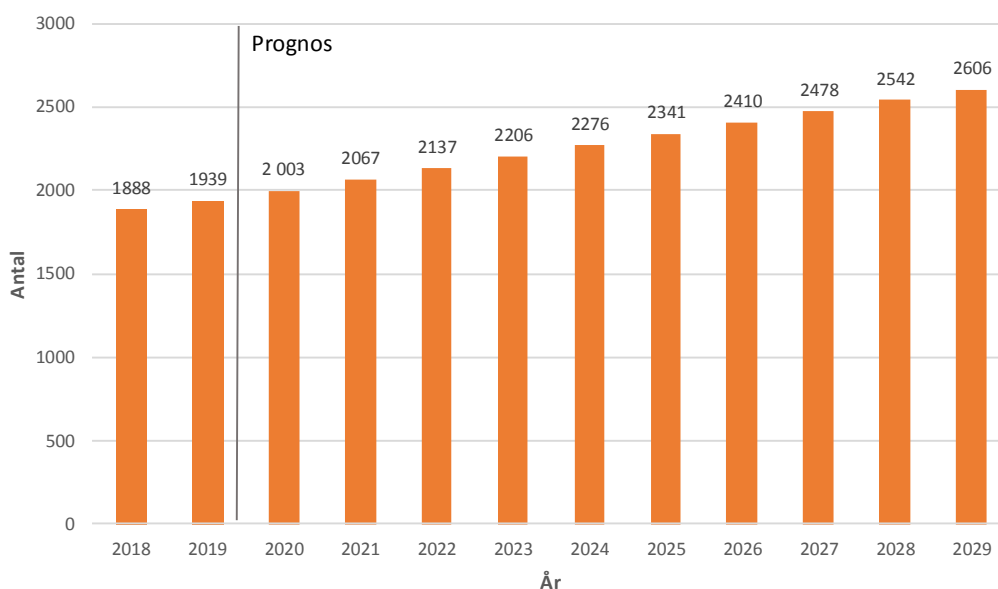
6 Prognos för behovet av bostad med särskild service

I följande avsnitt presenteras resultatet av 2019 års prognos för hela staden samt för respektive planeringsregion. För hela staden görs även en jämförelse med resultaten i förra årets prognos.

6.1 Hela staden

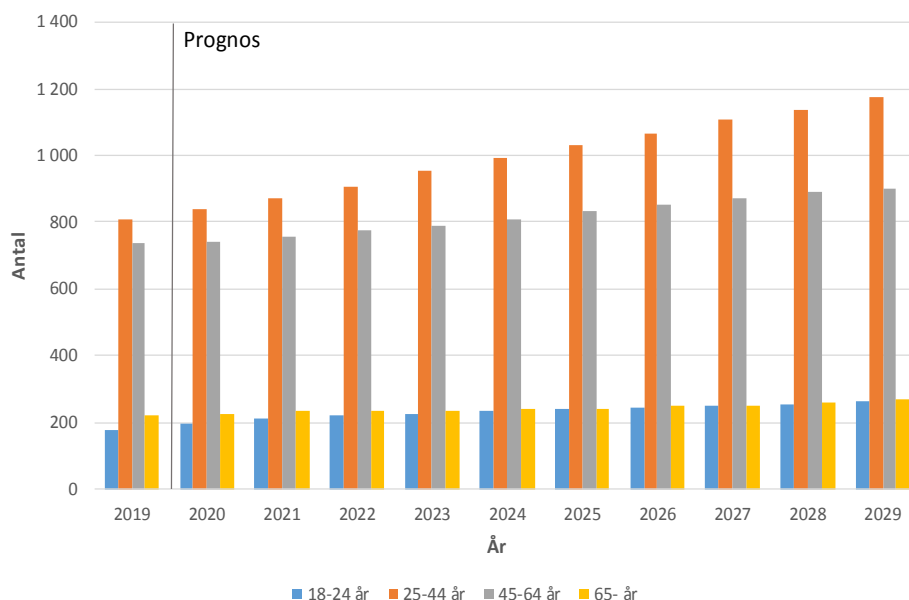
Resultatet av 2019 års prognos visar att antalet personer (18+ år inom FH och 18-64 år inom SP) med behov av BSS inom både FH och SP kommer att öka från 1 939 i september år 2019 till cirka 2 610 personer 2029, se Diagram 11. Det motsvarar en genomsnittlig ökning med cirka 65 personer per år eller cirka 34 procent under det kommande 10 åren.

Diagram 11 Antal personer i behov av BSS FH (18-år) samt SP (18-64 år) september 2018 och september 2019 samt enligt prognos 2020-2029

I Diagram 12 redovisas resultatet av prognos 2019 för hela staden uppdelat på åldersgrupperna 18-24 år, 25-44 år, 45-64 år samt 65-år. Den åldersgrupp som ökar mest räknat i antal är gruppen 25-44 år. Under prognosperioden sker en ökning i denna grupp från 807 till 1 180 personer. Näst störst ökning sker i gruppen 45-64 år som ökar från 735 år 2019 till cirka 900 personer 2029. Antalet i åldern 18-24 år ökar från 176 personer 2018 till strax över 260 personer 2029. Minst ökning sker i gruppen 65 år eller äldre, här sker en ökning från 221 personer till knappt 270 personer under prognosperioden.

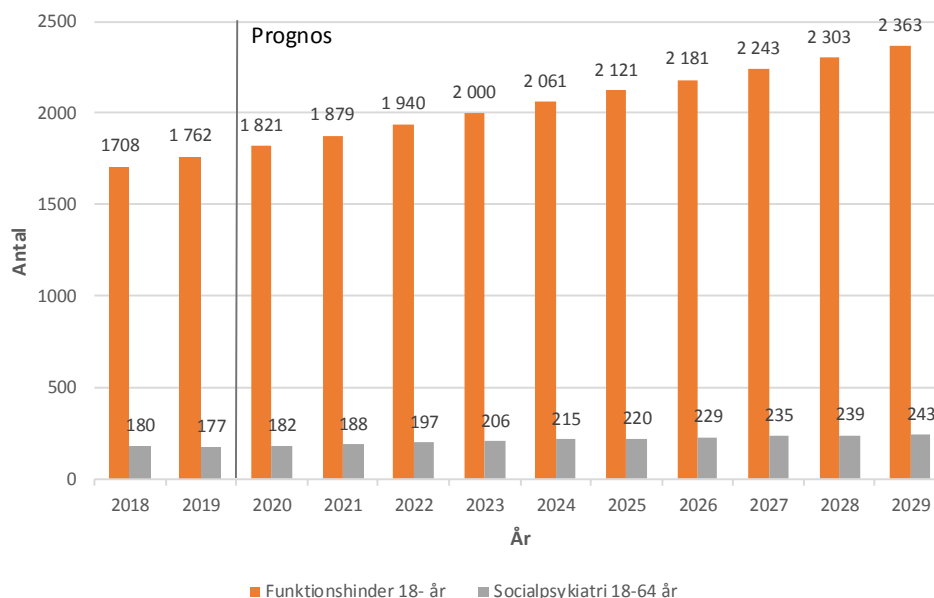
Diagram 12 Antal personer i behov av BSS i september år 2019, och enligt prognos 2020–2028, uppdelat på ålder

Den största gruppen återfinns inom verksamhetsområdet funktionshinder. Här förväntas antalet personer med behov av boende med särskild service att öka från 1 762 år 2019 till cirka 2 360 år 2029. I genomsnitt motsvarar det en ökning med 60 personer per år under prognosperioden.

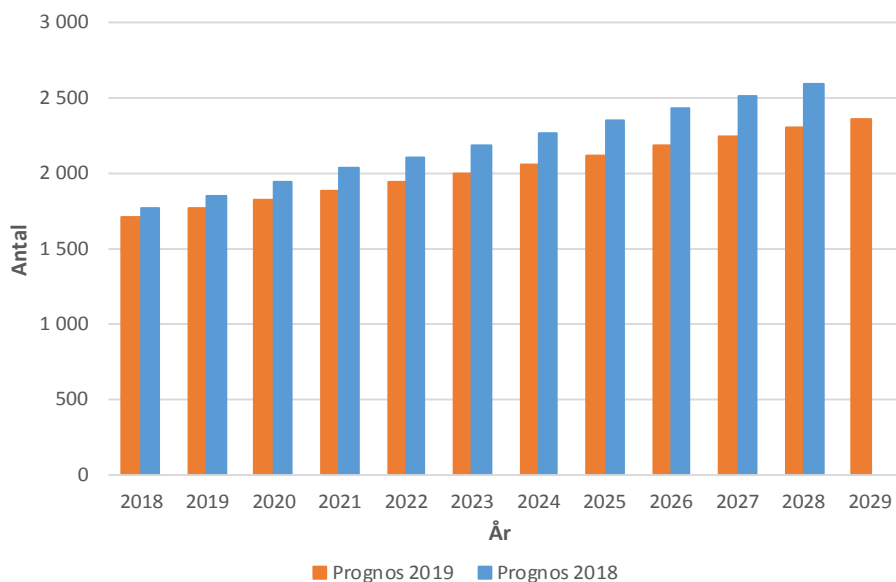
Inom verksamhetsområdet socialpsykiatri beräknas behovet av BSS öka från 177 personer år 2019 till cirka 240 personer år 2029. I snitt motsvarar det en ökning med cirka 7 personer per år under perioden 2020–2029 eller knappt 40 procent på 10 års sikt.

Diagram 13 Antal personer i behov av BSS september 2018 och september 2019 samt enligt prognos 2020–2029 uppdelat på verksamhetsområde.

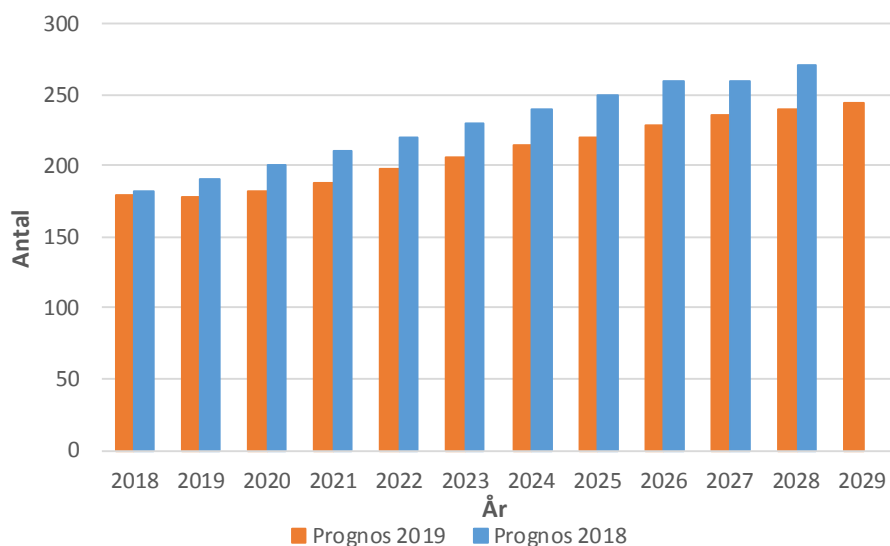
I Diagram 14 redovisas det prognostiserade behovet av BSS inom verksamhetsområdet FH i årets prognos (orangea staplar) och förra årets prognos (blå staplar). Diagrammet visar att 2018 års prognos utgick ifrån en högre nivå, men också att 2018 års prognos ökade i en något snabbare takt. Att årets prognos utvecklas i en långsammare takt hänger samman med de nya antagandena om en lägre andel som inflödar in i BSS samt en ökad andel som flödar ut för personer i 65 års åldern. Att utflödet antas öka för personer som fyller 65 år förklaras av att årets prognos i större utsträckning tar hänsyn till utflödet av personer som beviljats insats med stöd av SoL och som övergår till äldreomsorgen i samband med att de fyller 65 år.

Diagram 14 Antal personer i behov av BSS inom FH enligt prognos 2019 och prognos 2018

I Diagram 15 redovisas det prognostiserade behovet av BSS inom verksamhetsområdet SP i årets prognos (orangea staplar) och förra årets prognos (blå staplar). Inom SP har antalet i behov av BSS minskat något mellan åren 2018 och 2019. Ökningstakten i 2019 års prognos är något lägre jämfört med 2018 års prognos, vilket för SP främst hänger samman med ett antagande om minskat inflöde.

Diagram 15 Antal personer i behov av BSS inom SP enligt prognos 2019 och prognos 2018

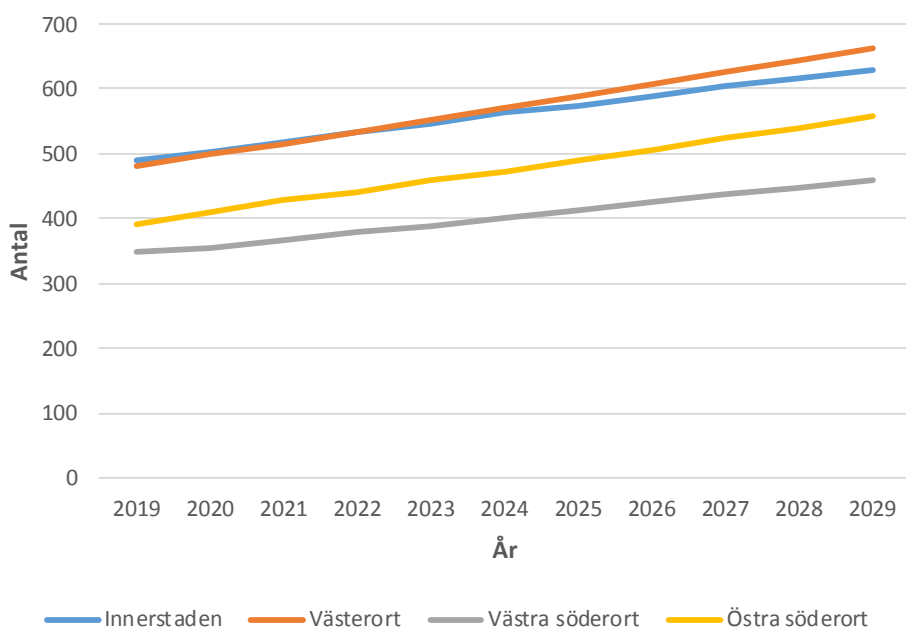
6.2 Stadens planeringsregioner

I detta avsnitt presenteras resultatet uppdelat på stadens fyra planeringsregioner Innerstaden, Västerort, Västra söderort och Östra söderort.

För verksamhetsområdet FH har samtliga fyra planeringsregioner en likartad utveckling med ett ökat behov under hela prognosperioden. Snabbast utveckling under prognosperioden förväntas ske i Östra söderort där behovet väntas öka från 391 till knappt 560 personer år 2029. Därefter följer Västerort som ökar från 481 till drygt 660 personer under prognosperioden. Att utvecklingstakten är högre i Östra söderort och Västerort hänger samman med en stark utveckling av befolkningen i åldrarna 20–25 år, åldrar då inflödet till BSS är som högst inom FH.

För Innerstaden och Västra söderort är ökningstakten något lägre, här ökar antalet från 489 respektive 348 till omkring 630 respektive 460 personer. Enligt stadens befolkningsprognos förväntas Innerstaden och Västra söderort ha en svagare utveckling av befolkningen i åldrarna 20–25 år jämfört med övriga regioner, vilket bidrar till en lägre utvecklingstakt i prognosen över BSS. I Innerstaden kan den lägre utvecklingstakten av behovet av BSS även förklaras av inflödet generellt sett är lägre i regionen jämfört med övriga planeringsregioner.

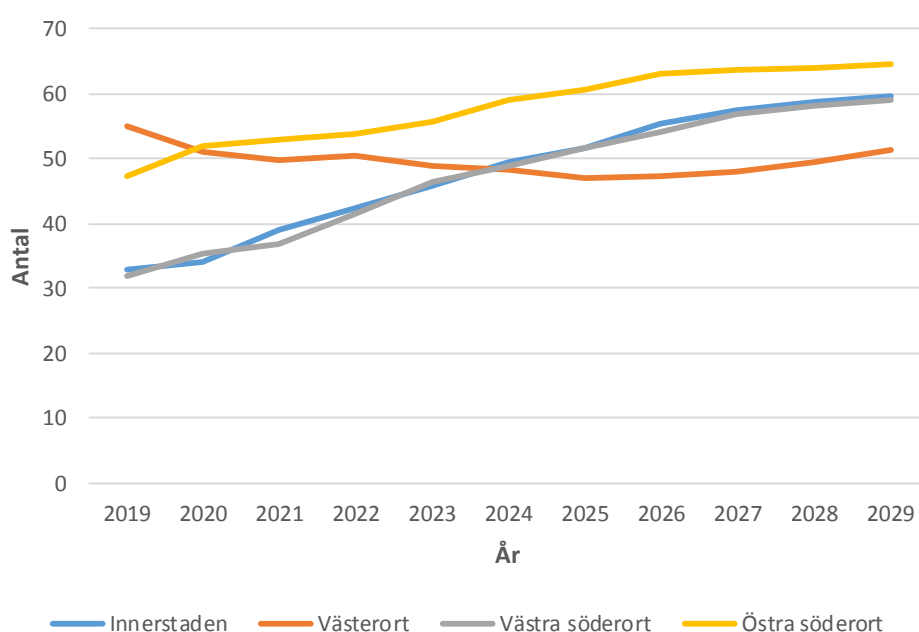
Diagram 16 Antal personer i behov av BSS inom FH (18-år) per planeringsregion i september 2019 samt enligt prognos 2020–2029

För verksamhetsområdet SP har Innerstaden, Västra söderort och Östra söderort en likartad utveckling under prognosperioden. För dessa tre regioner ökar behovet under hela prognosperioden även om ökningstakten avtar mot prognosperiodens slut. I Västerort är utvecklingen den motsatta, här minskar istället behovet av BSS under stora

delar av prognosperioden. Först under prognosperiodens två sista år sker en ökning av behovet. Trots detta prognostiseras behovet vid prognosperiodens slut att ligga under dagens nivå. Att Västerort har en avvikande utveckling kan framför allt förklaras av att relativt många av de boende idag befinner sig i åldrarna från 60 år och uppåt. Då målgruppen för prognosen sträcker sig till 64 år är det därmed en relativt stor andel i Västerort som under prognosperioden kommer att åldras ur målgruppen. Detta tillsammans med att Västerort har en jämförelsevis låg andel som inflödar in i BSS bidrar till en lägre utvecklingstakt i prognosen för Västerort.

Diagram 17 Antal personer i behov av BSS inom SP (18-64 år) per planeringsregion i september 2019 samt enligt prognos 2020-2029

Utöver stadens fyra planeringsregioner finns det även ett antal personer som har socialförvaltningen som biståndsbeslutande förvaltning. Den 30 september 2019 uppgick dessa till 53 personer inom FH och 9 personer inom SP. Ingen separat prognos presenteras för denna grupp utan de antas uppgå till 53 respektive 9 personer under hela prognosperioden.